

Datum

07.05.2025

Diarienummer

871/03.04.04.04.22/2023

OFFENTLIG KUNGÖRELSE

Vasa förvaltningsdomstols beslut i ett besvärssärende enligt miljöskyddslagen och vattenlagen

Dagen då kungörelsen har publicerats på Vasa förvaltningsdomstols webbplats

7.5.2025

Dagen för delfående av beslutet

Enligt 62 a § 3 momentet i förvaltningslagen anses delfåendet ha skett den sjunde dagen efter publiceringstidpunkten.

Dagen för delfående av beslutet är **14.5.2025**.

Ärende

Vasa förvaltningsdomstols beslut 7.5.2025 nr 560/2025 om besvär i ett tillståndsärende enligt miljöskyddslagen och vattenlagen, som har gällt odling av fisk i nätbassänger i Storströmmen samt tillstånd att inleda verksamhet, Pargas.

Den som ansöker om tillstånd

Heimon Kala Oy

Hur kungörelsen och beslutet hålls offentligt tillgängliga

Denna kungörelse och beslutshandlingen hålls offentligt tillgängliga under tiden **7.5.2025 – 13.6.2025** på Vasa förvaltningsdomstols webbplats på adressen

<https://oikeus.fi/hallinto-oikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Anvisningar för överklagande och besvärstiden

Anvisningar för hur man överklagar finns i den del av beslutet som gäller överklagande samt i den besvärсанvisning som finns som bilaga till beslutet. Besvärstidens sista dag är **13.6.2025**.

07.05.2025

Dnro 871/03.04.04.04.22/2023

Asia Valitus ympäristönsuojelulain ja vesilain yhteiskäsittelyn piiriin kuuluvassa lupa-asiassa

Valittajat

[REDACTED]

Luvan hakija

Heimon Kala Oy

Päätös, josta valitetaan

Etelä-Suomen aluehallintovirasto 14.6.2023 nro 164/2023

Hakemuksen osittainen hylkääminen

Aluehallintovirasto on hylännyt hakemuksen siltä osin kuin se on koskenut Hupaniityn laitoksen yhdistämistä Storströmmenin laitokseen.

Aluehallintovirasto on hylännyt hakemuksen toiminnan aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta tarpeettomana.

Luparatkaisu

Aluehallintovirasto on myöntänyt Heimon Kala Oy:lle määräaikaisen luvan verkkoaltaiden pitämiseen meressä ja luvan kalojen kasvattamiseen niissä Storströmmenin salmessa Korppoon ja Nauvon saarten välissä kiinteistöön 445-651-1-30 kuuluvalla vesialueella Paraisten kaupungissa lupamääräyksissä 1 ja 5 esitetyllä tavalla rajattuna ja tämän päätöksen liitteen 1 osoittamalla paikalla.

Päätös sisältää lupamääräykset 1–13, joista lupamääräykset 1–5 ja 12 kuuluvat seuraavasti:

Rakenteet ja laitteet

1. Verkkoaltaiden yhteenlaskettu pinta-ala saa olla enintään 2 400 m². Laitos tulee sijoittaa kokonaisuudessaan seuraavien kulmapisteiden (koordinaatit ETRS-TM35FIN) muodostamalle alueelle:

N: 6681604	E: 205608
N: 6681599	E: 205655
N: 6681395	E: 205614
N: 6681408	E: 205563

2. Kalankasvatustoimintaan liittyvät rakenteet ja laitteet on pidettävä asianmukaisessa kunnossa. Verkkoaltaat on ankkuroitava niin, että ne pysyvät suunnitellulla paikalla eivätkä aiheuta vesiliikenteelle tai merialueen muulle käytölle vältettävissä olevaa haittaa. Verkkoaltaat saa kattaa vain sellaisilla verkoilla, joihin linnut eivät takerru.

3. Verkkoaltaat on merkittävä Traficomien ohjeiden mukaisesti. Altain sijainnista ja merkinnästä samoin kuin niiden myöhemmästä poistamisesta on tehtävä karttaliittein varustettu ilmoitus Traficomille sen haluamalla tavalla.

Toiminta ja päästöt

4. Laitosta on hoidettava siten, että kalankasvatuksen ympäristövaikutukset ovat mahdollisimman vähäiset. Laitoksen toiminta on järjestettävä siten, että siitä ei aiheudu melu- eikä hajuhaittoja ympäristölle.

5. Kalankasvatuksessa vuosittain käytettävä rehu saa sisältää enintään 1 200 kg fosforia ja enintään 10 000 kg typpeä.

Tavoitteena on, että ominaispäästö kalankasvatuksessa ei ylitä 4,5 g fosforia eikä 40 g typpeä kasvatettavaa kalakiloa kohti.

Tarkkailu ja raportointi

12. Kalankasvatuksen vaikutuksia merialueella on tarkkailtava Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen hyväksymällä tavalla. Tarkkailu voidaan suorittaa yhteistarkkailuna alueen muiden tarkkailuvelvollisten kanssa.

Ehdotus tarkkailuohjelmaksi on toimitettava ELY-keskukselle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta.

Tarkkailujen tulokset on toimitettava tarkkailuohjelmassa määrätyin ajoin ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja kalatalousviranomaiselle sekä Paraisten kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tarkkailutiedot on vaadittaessa annettava myös asianosaisille nähtäviksi.

Luvan voimassaolo

Lupa on voimassa 31.12.2033 saakka.

Jos luvan saajan on tarkoitus jatkaa kalankasvatustoimintaa vielä vuoden 2033 jälkeen, on uusi lupahakemus saatettava vireille aluehallintovirastossa viimeistään 31.10.2031. Mikäli hakemus saatetaan vireille määräajassa, tämä lupa on voimassa siihen saakka, kunnes hakemuksen perusteella annettu

päätös on saanut lainvoiman, edellyttäen, että luvan haltijalla on oikeus kalankasvatusta varten tarvittavaan vesialueeseen. Lupahakemukseen tulee muun ohella liittää yhteenveto käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailuista.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 89 ja 93 §:ien edellytysten täyttyessä aluehallintovirasto voi tarvittaessa muuttaa lupaa tai valvontaviranomaisen aloitteesta peruuttaa luvan.

Edunmenetykset

Kalankasvatuksesta, kun toimintaa harjoitetaan lupamääräysten mukaisesti, ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä eikä ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain mukaan korvattavaa vesien pilaantumista.

Päätöksen perusteluja

Lupaharkinta

Hakemus

Heimon Kala Oy:llä on Etelä-Suomen aluehallintoviraston myöntämä lupa (nro 75/2014/2) kalojen kasvattamiselle Storströmmenissä. Luvan mukaan kalankasvatukseen vuosittain käytettävä rehu saa sisältää enintään 1 400 kg fosforia ja 10 000 kg typpeä. Lisäksi Heimon Kala Oy:llä on Etelä-Suomen aluehallintoviraston myöntämä (nro 240/2014/2) ja Vaasan hallinto-oikeuden muuttama (nro 16/0348) lupa kalojen kasvattamiselle Hupaniityssä. Luvan mukaan kalankasvatukseen vuosittain käytettävä rehu saa sisältää enintään 360 kg fosforia ja enintään 2 700 kg typpeä.

Hakemus koskee nykyisen toiminnan jatkamista Storströmmenissä sekä Hupaniityn kasvatustoiminnan siirtämistä Storströmmeniin. Kalojen ruokintaan käytettävän rehun ravinnepitoisuuksien osalta hakija on esittänyt rehun fosforimäärän nousevan 1 600 kg/a ja typpipitoisuuden nousevan 12 700 kg/a. Verkkoaltaiden määrään tai kokoon ole haettu muutosta.

Nykyinen toiminta ja sen vaikutukset

Storströmmenin kasvattamon vuotuinen lisäkasvu on viime vuosina ollut noin 161 000 kg. Toiminnan merialueelle aiheuttama fosforikuorma on ollut noin 480 kg/a ja typpikuorma noin 5 250 kg/a.

Laitoksen vaikutuksia vedenlaatuun on tutkittu vuosittaisella tarkkailulla. Vuosien 2017–2020 tarkkailuraporttien mukaan Storströmmenin kasvattamon lähialueen vedenlaatu on vastannut pääosin vertailualueiden tilaa. Laitosalueen mittaustulokset ovat olleet alueen alhaisimpia sekä fosforin että a-klorofyllin osalta vuosien 2018 ja 2019 mittauksissa. Vuoden 2020 näytteenotossa suurin fosforipitoisuus todettiin laitoksen pohjoispuolisessa tarkkailupisteessä. Korkeampi pitoisuus saattoi olla laitostoiminnan vaikutusta, mutta pitoisuserot olivat pieniä. Vuonna 2019 tehdyssä läpivirtaustutkimuksessa ei laitoksen vaikutus näkynyt mittauksissa millään muuttujalla. Tulosten

perusteella kasvattamon lähialueen kasviplanktonin tila oli hyvä verrattuna vesialueen yleiseen tilaan.

Vuonna 2020 tehdyissä kasviplanktontutkimuksissa sekä heinä- että elokuussa keskimääräiset biomassat olivat sekä laitosalueen lähellä että vertailualueella tyydyttävässä luokassa ekologisen luokittelun luokkarajoihin verrattuna. Kasviplanktonin biomassa oli laitosalueella vertailualueella alhaisempi. Heinäkuussa laitosalueella todettiin hieman enemmän sinileviä, mutta elokuussa tilanne oli päinvastainen. Suurimmillaan kasviplanktonin biomassat ovat olleet vuosina 2014 ja 2010 ja pienimmillään vuosina 2020, 2016 ja 2011.

Pohjien tila Nauvon ja Korppoon välisellä alueella on vuosien 2018 ja 2014 välillä pääosin pysynyt samana. Tutkimusten perusteella laitosalueen pohjaeläimistön tila on parantunut vuosien 2014 ja 2018 välillä. Laitoksen läheisellä asemalla pohjan tila oli puolilikaantunut sekä vuonna 2014 että vuonna 2018. Suurin yksilötiheys ja lajiluku on todettu laitoksen viereisellä tutkimusasemalla. BBI-indeksin mukainen tilaluokitus oli vuonna 2018 erinomainen.

Hakemuksen mukaisen toiminnan vaikutukset vesialueeseen ja sen käyttöön

Kalankasvatuksen vaikutukset vesistössä voivat olla lähinnä happea kuluttavia ja rehevöittäviä. Kalankasvatus lisää veden ravinnepitoisuuksia.

Ravinnepitoisuuksien nousu aiheuttaa lievää merialueen rehevöitymistä kalankasvatustiloksen lähialueella, mikä tyypillisesti lisää levien kasvua ja voi aiheuttaa muun muassa näkösyvyyden heikkenemistä. Selvimmin vaikutukset näkyvät keski- ja loppukesällä. Lisäksi kalankasvatustiloksen kohdalla ja sen lähialueella tapahtuva sedimentaatio lisää hapenkulutusta heikentäen pohjan tilaa. Mikäli toiminnassa käytettäisiin uusimpia rehuja, sitoutuisi suurempi osuus rehun tyypestä ja fosforista kalaan, jolloin pohjalle päätyvä sedimentoitava ravinnemäärä olisi aikaisempaa pienempi. Hakija on kuitenkin 25.11.2022 toimittamassaan täydennyksessä muuttanut hakemustaan käytettävän rehun osalta siten, että rehuna voidaan käyttää muita nykyisin tavanomaisesti käytössä olevia rehuja. Siten uusiempien rehujen tehokkuutta ja päästöjen vähentymistä ei voida huomioida vaikutusten arvioinnissa tai lupaharkinnassa.

Kasvatustilan läheisyydessä pohja on epätasainen, ja siellä saattaa olla hapettomuudelle herkkiä syvänteitä. Pohjaeläintutkimusten perusteella pohjan happipitoisuus on kuitenkin ollut riittävä. Storströmmenin salmessa virtaus on voimakas. Veden vaihtuvuus alueella on hyvä, eikä vedenlaadun tarkkailussa olekaan juuri voitu havaita toiminnan vaikutuksia vedenlaatuun.

Hakemuksen mukaisen toiminnan aiheuttama kuormitus on hakijan arvion mukaan noin 748 kg fosforia ja noin 7 285 kg typpeä vuodessa. Muu paikallinen kuormitus on vähäistä. Verrattuna nykyisen luvan mukaisiin laskennallisiin päästöihin typpikuormitus kasvaisi 1 285 kg/a (20 %) ja fosforikuormitus pysyisi kutakuinkin samana, laskennallisesti kuormitus laskisi 12 kg/a (1,3 %). Kuitenkin verrattuna laitoksen vuosien 2016–2020 toteutuneeseen keskimääräiseen kuormitukseen hakemuksen mukaisen

toiminnan laskennalliset päästöt kasvaisivat typen osalta 2 035 kg/a (noin 39 %) ja fosforin osalta 271 kg/a (noin 57 %). Siten hakemuksen mukainen toiminta olisi kuormitukseltaan merkittävästi suurempaa kuin laitoksen toiminta vuosina 2016–2020. Nykyisen toiminnan tarkkailutulokset eivät suoraan kuvaa hakemuksen mukaisen toiminnan vaikutuksia vedenlaatuun ja vesiympäristöön.

Tuotannon siirtäminen pois Hupaniitystä poistaisi toiminnan aiheuttaman kuormituksen siellä.

Hakemuksen osittainen hylkääminen

Vesiviljelyn kansallisen sijainninohjaussuunnitelman mukaan vesialueille, joiden ekologinen tila on hyvää huonompi, tuotantolaitoksia voidaan keskittää riittävän syville ja virtaaville vesialueille, joissa tuotanto ei merkittävästi haittaa vesistön muuta käyttöä eikä heikennä vesialueen tilaa. Storströmmenin laitospaikka on vesiviljelyn kansallisessa sijainninohjaussuunnitelmassa katsottu alueeksi, jolle kalankasvattamisen keskittäminen on mahdollista. Storströmmenissä veden vaihtuvuus on hyvä, eikä kalankasvatuksen ole todettu vaikuttavan pohjan tilaan. Aluehallintovirasto on katsonut, että sijainninohjaussuunnitelman mukaisesti Storströmmenin laitosalueelle toiminnan keskittäminen lähtökohtaisesti voisi olla mahdollista.

Hakijan täydennyksessään 23.12.2022 esittämillä muutetuilla rehu- ja päästötiedoilla hakemuksen mukainen Hupaniityn laitoksen yhdistäminen Storströmmenin laitokseen kuitenkin kasvattaisi merkittävästi Storströmmenin laitoksen päästöjä nykyisestä. Rymättylän ja Houtskarlin välinen saaristo - vesimuodostuman, johon Storströmmen kuuluu, ekologinen tila on arvioitu tyydyttäväksi. Vedenlaadussa ei ole tapahtunut sellaista muutosta parempaan, joka mahdollistaisi näin merkittävän kuormituksen lisäämisen.

Hakija on selityksessään 23.3.2023 todennut, ettei halua Hupaniityn ympäristölupaa rauetettavaksi, mikäli ympäristölupaa Storströmmeniin ei myönnetä hakemuksen mukaisesti. Aluehallintovirasto on lupaharkinnassaan päätenyt siihen, ettei hakemuksen mukaisen toiminnan aiheuttama kuormitus alueen olosuhteet huomioiden ole mahdollinen, vaan toimintaa olisi tullut rajoittaa hakemuksessa esitetystä. Aluehallintovirasto on tämän vuoksi katsonut, ettei toiminnan yhdistäminen ole hakijan selityksessään lausuma huomioiden mahdollista.

--

Vaikutukset Natura- ja luonnonsuojelualueisiin

Lähimmät suojelualueet ovat Svartholmenin luonnonsuojelualue noin 1 km etäisyydellä ja Nauvon glo-järvet Natura-alue noin 4 km etäisyydellä. Molemmat suojelualueet sijaitsevat maa-alueella. Kasvatusalueen läheisyydessä ei ole merellä sijaitsevia suojelualueita. Laitos sijoittuu alueelle, jossa veden ja ravinteiden sekoittuminen on syvän lahtialueen vuoksi hyvää. Hankkeesta aiheutuva vaikutuksia Natura- tai luonnonsuojelualueille.

Alueen syvyydestä johtuen Storströmmenin laitoksen läheisyydessä ei ole riuttoja tai laajoja putkilokasviyhteisöjä. Lähimmät riutat sijaitsevat noin 1,5 km etäisyydellä, eikä niille arvioida aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia.

Kaavoitus

Voimassa olevassa Korppoon rantayleiskaavassa laitosalue ja sen etelä- ja pohjoispuoliset telakka-alueet on merkitty yritystoiminnan alueeksi. Laitosalueen pohjoispuolella on merkittynä lauttaranta. Luvan mukainen toiminta ei ole voimassa olevan kaavan vastaista.

Vesiviljelyn sijainninhjaus

Storströmmenin kasvatusalue on kansallisessa vesiviljelyn sijainninhjaussuunnitelmassa merkitty kalankasvatuksen keskittämispaiaksi. Alue on katsottu sopivaksi 200–400 t/a lisäkasvatukseen.

Vesien- ja merenhoitosuunnitelma

Storströmmenin kasvatusalue sijaitsee Rymättylän ja Houtskarlin välinen saaristo -vesimuodostuman eteläosassa. Hupaniityn laitos sijaitsee Ströömin vesimuodostumassa. Molemmat vesimuodostuma kuuluvat lounaisen välisaariston rannikkovesityyppiin. Molempien vesimuodostumien ekologinen tila on tyydyttävä. Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman vuosille 2022–2027 tavoitteena on estää pintavesien tilan heikkeneminen ja saavuttaa hyvä tila viimeistään vuonna 2027.

Vuosille 2022–2027 laaditussa Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimenpideohjelmassa ravinnekuormituksen vähennystarpeen on todettu olevan huomattava, erityisesti hajakuormituksen pienentäminen on keskeinen tavoite. Keinona kalankasvatuksen vaikutusten vähentämiseksi mainitaan muun muassa toiminnan keskittäminen avoimemmille alueille, olemassa olevien lupien tarkistaminen uusimisen yhteydessä sekä koulutus ja neuvonta. Toimenpideohjelmassa ei ole asetettu kalankasvatukselle sektorikohtaista ravinteiden vähennysmäärää.

Merenhoidon päämääränä on koko meriympäristön hyvän tilan saavuttaminen ja ylläpitäminen 11 laadullisen kuvaajan osalta. Merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelman vuosiksi 2022–2027 mukaan kalankasvatukselle keskeisiä toimenpiteitä ovat sijainninhjaussuunnitelman toteutumisen ja kalankasvatuksen ympäristönsuojeluohjeen käyttöönoton edistäminen sekä Suomen rannikon oloihin soveltuvan avomeritekniikan, rehujen ja ruokintamenetelmien kehittäminen, vesiensuojelua edistävien laitostyyppien ja jätevesien käsittelymenetelmien kehittäminen sekä ravinteiden kierrättämisen ja ravinteiden poiston edistäminen. Luvan mukainen toiminta ei ole ristiriidassa merenhoidon ohjauskeinoissa esitettyjen toimenpiteiden kanssa.

Aluehallintovirasto on katsonut, että toiminta on ratkaisun ja lupamääräysten mukaan toteutettuna olennaisilta osin vesienhoidon toimenpideohjelmassa esitettyjen toimenpiteiden mukaista.

Laitoskoko

Verkkoaltaissa tapahtuvan kalankasvatuksen päästöjä voidaan rajoittaa vain käytettyjen rehujen ravinnesisältöihin ja kalojen ravinteiden käytön tehokkuuteen vaikuttamalla. Toiminnan luonteesta johtuen aluehallintovirasto on antanut päästöjä koskevan määräyksen ympäristönsuojelulain 52 §:n 2 momentin mukaisesti tuotannossa käytettävästä ravinnosta rajoittamalla rehun ravinnesisältöä. Kun otetaan huomioon toiminnan vaikutukset vesialueeseen ja sen käyttöön sekä vesienhoito- ja merenhoitosuunnitelmien toteuttamismahdollisuuksiin sekä kalankasvatustoiminnan päästöjen vähentämiseen liittyvien toimien kehittyminen, aluehallintovirasto on määrännyt raja-arvot rehun ravinnesisällölle.

Luparatkaisun mukaisesti kalankasvatuksessa kalojen ruokintaan käytettävä rehu saa sisältää enintään 1 200 kg fosforia ja enintään 10 000 kg typpeä vuodessa. Laitoksen huolellinen ja ammattitaitoinen hoito (rehukerroin 0,9–1,0) sekä vähäravinteisten rehujen (fosforipitoisuus 0,78–0,8 % ja typpipitoisuus 6,45–7,0 %) käyttö ympäristön kannalta parhaan käytännön periaatteen (BEP) mukaisesti mahdollistavat kalojen lisäkasvun suuruudeksi noin 150 000–175 000 kg/a vuodessa laskentatavasta riippuen. Hakija on laskelmissaan käyttänyt rehukerrointa 1,0. Aluehallintovirasto on omissa laskelmissaan käyttänyt poikastuotannossa yleisesti käytettyä rehukerrointa 0,9. Rehukerroin 0,9 vastaa myös hakijan viimevuosina toteutunutta rehukerrointa, joten aluehallintoviraston näkemyksen mukaan sitä voidaan realistisesti käyttää laskelmissa. Todellinen rehukerroin kuitenkin vaihtelee vuosittain muun muassa kasvatusolosuhteiden ja poikasten kasvuvaiheen mukaan. Kalaan sitoutuvan fosforin määrä on 4,0 g/kg ja typen määrä 27,5 g/kg. Toiminnasta aiheutuvat laskennalliset ravinnepäästöt riippuen rehukertoimesta ja rehun ravinnepitoisuuksista ovat noin 530–600 kg fosforia ja noin 5 400–6 100 kg typpeä vuodessa. Päästöt ovat voimassa olevan luvan laskennallisiin päästöihin verrattuna samalla tasolla.

Hakija on alkuperäisessä hakemuksessaan esittänyt kehittyneempien rehujen käyttöä, jolloin ravinnepäästöt vesistöön olisivat alhaisemmat. Hakija on kuitenkin myöhemmin ilmoittanut, ettei voi sitoutua hakemuksessa esitetyn rehun käyttöön. Hakija on myös ilmoittanut, ettei hae päästöperusteista lupaa. Luparatkaisussa, jossa päästöjen rajoittaminen on tehty rehun ravinnepitoisuuksia rajoittamalla, ei voida ottaa huomioon mahdollista tehokkaampien rehujen käyttöä, vaan ravinteiden osuutta rehussa joudutaan rajaamaan perinteisemmän, ravinteiden kannalta vähemmän tehokkaan rehun tietojen perusteella. Päästöperusteinen lupa mahdollistaisi joustavammin erilaisten rehuvaihtoehtojen käytön ja sitä kautta kasvatusmäärän paremman optimoinnin rehujen saatavuuden mukaan niin, että toiminnan päästöt pysyvät kuitenkin ennalta arvioidun mukaisena.

Edellä esitetyllä tavalla mitoitettujen laitosten päästöt eivät aiheuta merkittäviä vaikutuksia lähellä sijaitseville Natura 2000 -alueille tai suojeltaville vedenalaisille luontotyypeille, eivätkä vaikeuta Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman vuosille 2022–2027 mukaisen tavoitetilan saavuttamista eivätkä Suomen merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelman 2022–2027 toteuttamista.

Vesilain mukaiset lupaedellytykset

Laitosta varten tarvittava vesialue on voimassa olevan vuokrasopimuksen perusteella luvan saajan hallinnassa.

Kasvattamon lähellä kulkee vesiliikenteen väylä ja hankkeen pohjoispuolella kulkee lossiliikennettä. Luvassa on annettu määräys laitoksen merkitsemisestä. Aluehallintovirasto on arvioinut, että toiminnasta ei aiheudu haittaa muulle vesiliikenteelle tai kalastukselle.

Luvan myöntämisen edellytykset vesilain mukaan ovat olemassa, koska kalankasvatustalaiden pitämisestä meressä yksityiselle edulle saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin.

Ympäristönsuojelulain mukaiset lupaedellytykset

Luvan myöntämisen edellytykset luparatkaisun mukaiselle toiminnalle ovat ympäristönsuojelulain mukaan olemassa, koska kalankasvatuksesta, kun se toteutetaan lupamääräysten mukaisesti, ei aiheudu terveyshaittaa tai merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa eikä erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella eikä eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Toiminta täyttää jätelain ja -asetuksen vaatimukset.

Lupamääräykset

Lupamääräyksessä 1 verkkoaltaiden enimmäispinta-ala on määrätty hakemuksen mukaisesti.

Rakenteita koskevat lupamääräykset 1–3 ovat tarpeen vesiliikenteelle ja vesialueen muulle käytölle aiheutuvien haittojen estämiseksi.

Merialueen pilaantumisen ehkäisemiseksi ja toiminnasta aiheutuvien haitallisten vaikutusten vähentämiseksi annetaan lupamääräykset 4–7. Ominaispäästöjä koskeva tavoitteellinen raja-arvo on tarpeen sen varmistamiseksi, että luvan saaja hoitaa laitosta ympäristön kannalta parhaan käytännön periaatteen (BEP) mukaisesti myös silloin, kun laitos toimii vajaalla kapasiteetilla.

Ominaispäästöarvot lasketaan vähentämällä vuosittain käytettävän rehun ravinnemäärästä kalan lisäkasvuun sitoutunut ravinnemäärä ja jakamalla näin

saatu erotus kalan vuotuisella lisäkasvulla. Kasvatetussa kalassa on 0,40 % fosforia ja 2,75 % typpeä.

--

Tarkkailu- ja raportointimääräykset 10–12 ovat tarpeen päästöjen ja niiden vaikutusten selvittämiseksi, valvontaa varten, ennakoimattomien vahinkojen varalta sekä uutta lupahakemusta varten tehtävää selvitystä varten.

--

Luvan voimassaolo

Lupa on määräaikainen, jotta voidaan arvioida toiminnan vaikutuksia vesienhoitosuunnitelmassa asetetun tavoitetilan saavuttamiseen sekä merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelman toteuttamiseen. Tulevaisuudessa voi lisäksi olla tarpeen arvioida laitoksen sijaintia vesiviljelyn sijainninhjaussuunnitelman mukaisesti. Uuden hakemuksen käsittelyn yhteydessä toiminnan edellytykset voidaan arvioida uudelleen ottaen huomioon päästöjen vaikutukset merialueella sekä muista syistä aiheutuvat muutokset, mahdollisuudet vähentää päästöjä kalankasvatuksen kehittymisen myötä sekä luvan saajan oikeudet laitosta varten tarvittavaan vesialueeseen. Voimassaoloaika on riittävän pitkä, jotta kalankasvatustoimintaa voidaan kehittää vaarantamatta toiminnan taloudellista kannattavuutta.

Mikäli vuokrasopimusta ei jatketa, toimintaa ei voida jatkaa.

Vastaukset lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin vaatimuksiin

Paraisten kaupungin lausunnossa esitettyyn vaatimukseen uuden vedenlaadun tarkkailupisteen edellyttämisestä laitoksen koillispuolelle aluehallintovirasto on todennut, että alueen virtausolosuhteet ja veden vaihtuminen huomioiden, ja etenkin tilanteessa, jossa toimintaa ei lupahakemuksen mukaisesti laajenneta, tarkkailupisteen lisääminen ei tuo merkittävää uutta tietoa toiminnan vaikutuksista.

Aluehallintovirasto on todennut ensimmäisessä kuulemisvaiheessa annettuihin muistutuksiin 1) –5) ja toisessa kuulemisvaiheessa annettuihin muistutuksiin 2) –7), että luparatkaisussa on rajattu rehun fosforimäärä nykyistä ympäristölupaa alhaisemmaksi ja typpimäärä vastaamaan nykyistä lupaa. Luparatkaisun mukaisesti rajattuna toiminnan ravinnepäästöt vesistöön vähentyvät aiempaan laskennalliseen enimmäispäästöön verrattuna fosforin osalta 29 % ja typen osalta 5 %. Hakijaa ei ole voitu velvoittaa käyttämään tiettyä rehutyyppiä. Kuitenkin rehujen ravinnesisällöt ovat kehittyneet aiemmasta. Luparatkaisussa ja sen perusteluissa on huomioitu käytettävän rehun laatu muun muassa asetetuissa ominaispäästöluvuissa.

Ensimmäisen kuulemisvaiheen muistutukseen 6) aluehallintovirasto on todennut edellä mainitun lisäksi, että hakemusasiakirjoissa taulukossa 1 on esitetty nykyisten lupapäätösten mahdollistamat rajat, kun taas taulukossa 2 on esitetty viimevuosina toteutuneet määrät. Nämä eivät normaalistikaan vastaa

toisiaan. Taulukon 2 luvut vastaavat ympäristöhallintoon raportoituja lukuja. Vuoden 2020 tarkkailuraportissa esitetyt lisäkasvuluvut koskevat kolmen alueella toimivan laitoksen yhteenlaskettua vuosituotantoa, ei ainoastaan Storströmmenin laitosta. Hakemuksessa on muistuttajan havaitsemalla tavalla esitetty rehun fosforimääräksi kahta eri lukua (1 400 kg ja 1 600 kg). Aluehallintovirasto on varmistanut hakijalta, että haettava enimmäismäärä on 1 600 kg. Hakijan arvion mukaan hakemuksessa esitetyt ravinnemäärien lisäykset mahdollistavat Hupaniityn kasvatusmäärän siirtämisen Storströmmeniin, sillä rehujen ravinnetehokkuus etenkin fosforin osalta on parantunut aiemmasta. Hupaniityn laitoksen yhdistäminen Storströmmenin laitokseen on luparatkaisussa hylätty. Storströmmenin tuotannon määrää on lupapäätöksessä rajattu määräämällä rehun ravinnesisällöstä. Lisäkasvun määrää ei ole suoraan määritetty. Antifouling-aineiden käyttö tapahtuu värjäysaltaassa, joka sijaitsee maa-alueella. Toiminnasta ei aiheudu päästöjä merialueelle.

Toisen kuulemisvaiheen muistutukseen 1) aluehallintovirasto on todennut, että toimintaa on luparatkaisussa rajattu hakemuksen mukaisesta ja Hupaniityn laitoksen yhdistäminen Storströmmenin laitokseen hylätty. Sallitut rehun sisältämät ravinnepitoisuudet eivät nouse nykyisessä luvassa määrätyistä, vaan päinvastoin sallittua rehun fosforimäärää on hieman vähennetty. Nykyisessä lupakäytännössä rehun sisältämiin ravinnemääriin perustuvat lupamääräykset ovat olleet merialueen laitosten luvituksessa tyypillisempiä. Päästömääriä rajaavat luvat ovat toistaiseksi yksittäistapauksia, joista ei ole kertynyt oikeuskäytäntöä. Koska hakija on ilmoittanut, ettei halua hakea päästöperusteista lupaa, ei aluehallintovirasto hyvää hallintotapaa noudattaen ole sitä vastoin hakijan pyyntöä määrännyt. Ympäristöluvassa ei myöskään voida velvoittaa tietyn rehuvalmistajan yksittäisen rehun käyttöön.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

_____ ovat vaatineet, että aluehallintoviraston päätös kumotaan ja lupahakemus hylätään.

Toissijaisesti valittajat ovat vaatineet aluehallintoviraston päätöksen muuttamista niin, että tarkkailuohjelmaan sisällytetään makrofyyttilinjat ja vesistötarkkailussa käytetään automaattimittareita ja kaukokartoitusta. Lisäksi valittajat ovat vaatineet hakijan velvoittamista korvaamaan kalankasvatuksen aiheuttamat vahingot.

Perustelut

Alueella ei enää voida jatkaa kalanviljelyä. Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosille 2022–2027 asettaa tavoitteeksi estää pintavesien tilan heikkenemisen ja saavuttaa hyvä tila viimeistään vuoteen 2027 mennessä. Laitos ei edesauta tavoitteen saavuttamista, vaan heikentää veden laatua. Laitoksen päästöt ovat

nelinkertaiset fosforin ja kaksinkertaiset typen osalta Paraisten kaupungin päästöihin verrattuna.

Suomen vesienhoitoa sitoo EU:n vesipuitedirektiivi, jonka tavoitteena on saattaa kaikki vesimuodostumat vähintään hyvään tilaan vuoteen 2027 mennessä. Suomen ympäristöviranomaiset ovat aktiivisesti työskennelleet erityisesti Saaristomereen päätyvän ravinnekuormituksen vähentämiseksi. Esimerkiksi maatalouteen on asetettu lukuisia rajoituksia ja suosituksia, kuten kipsikäsittely pelloille, jotta ravinteiden kulkua vesistöön voitaisiin hillitä. Tämän kokoinen laitos tuottaa moninkertaisen määrän ravinnepäästöjä vesistöön alueen maatalouteen verrattuna. Laitokselta olisi vaadittava ASC-sertifikaatin ehtojen täyttämistä. Koska laitos sijainnin ja muiden syiden takia ei pysty niitä täyttämään, myöskään luvan myöntämiselle ei ole edellytyksiä.

Aluehallintovirasto ei ole ottanut paikallisten muistuttajien lausuntoja lainkaan huomioon lupaa myönnettäessä. Koska laitos sijaitsee erittäin pienellä vesialueella, sen vaikutus on kohdistunut nimenomaan lähialueiden asukkaisiin sekä ympäröivien vesialueiden omistajiin, joita myös valittajat ovat. Lukuisa määrä huomautuksia on toimitettu viranomaisille, ja heidän negatiivinen asenteensa vesialueiden omistajia kohtaan on väärä.

Huomautuksissa on havaintoja pitkältä ajalta, ja lisäksi valittajat ovat toimittaneet vesianalyysit Lounais-Suomen vesi- ja ympäristötutkimus Oy:ltä vuosilta 2018–2022. Vesianalyysit osoittavat selvästi ravinnekuormituksen runsaan lisääntymisen varsinkin matalilla vesialueilla rantojen läheisyydessä. Valittajien tarkkailupisteet ovat sijainneet pääasiassa laitoksen pohjoispuolella ja rannan läheisyydessä. Virtaus alueella on pääsääntöisesti etelä–pohjoissuuntainen, joten nämä pisteet antavat hyvän kuvan laitoksen vaikutuksesta vesistöön. On yllättävää, ettei aluehallintovirasto ole nähnyt tarvetta lisätä tarkkailupisteiden lukumäärää.

Vesiviljelyn kansallisessa sijainninohjaussuunnitelmassa todetaan, että laitos ei saa aiheuttaa merkittävää haittaa vesistön muille käyttäjille saatika heikentää veden tilaa. Laitos on aiheuttanut varsinkin luonnonkaloille (kuha, made, hauki ynnä muut lajit) elinkelvottomat olosuhteet. Hapettomuutta on yli 30 metrin syvyydessä, ja rehevöityneet ranta-alueet eivät levämassojen takia enää sovellu kutualueiksi. Lisäksi alueen vierestä kulkeva runsas laivaliikenne sekä sen suurentuneet alukset puskevat yliviravinteikasta vettä salmien läpi lahtialueisiin. Tämä on myös lisännyt sinileväkukintoja lahdissa tehden veden ajoittain uintikelvottomaksi. On erittäin merkittävä haitta, jos vesistöä ei voida käyttää virkistysalueena.

Luonnonkalan saaminen lähialueen vesistöstä on lähes mahdotonta, vaikka vesialueiden omistajat ovat istuttaneet niitä omalla kustannuksellaan vesistöön.

Aluehallintoviraston myöntämä lupa kymmeneksi vuodeksi on virheellinen päätös. Luvan kestoa ei pitäisi sitoa vuokrasopimuksen keston. Näin pitkän lupa-ajan myöntäminen ei edesauta laitoksen kehittämistä ja ympäristön kannalta kielteisten vaikutusten poistamista. Näin laitos välttyy lähivuotina

sen kehittämiseltä ja kustannuksilta. Laitos ei hyväksy parhaan mahdollisen rehun käyttöpakkoa, vaan välttelee sen käyttöä kustannussyistä. Laitos olisi siirrettävä sisäsaaristosta avomerelle tai paikkaan, josta sen aiheuttamat jätteet voitaisiin ottaa talteen.

Aluehallintovirasto ei myöskään ole lupapäätöksessään asettanut aikarajaa verkkoaltaiden siirrosta talvisäilytykseen muualle. Voimassa olevassa luvassa aikaraja on 1.11.–15.5. Luvan haltija on ollut välinpitämätön ajasta, koska viranomaisten tarkastus on ollut puutteellinen. Kassit ovat monena vuotena olleet vielä joulukuussa paikallaan, kuten vuonna 2022.

Hakija on myöntänyt vastineessaan, että Saaristomeressä kalankasvatuksen kuormitus on paikallisesti hyvin merkittävää. Kuitenkin hakija on toisaalta väittänyt, ettei laitos vaikuta ympäristön tilaan. Näkösyvyys on nykyään alle 2,5 metriä, kun sen tulisi olla vähintään 4,6 metriä.

Kaikki tutkimukset osoittavat kalankasvatuksen rehevöittävän vaikutuksen vesistöön.

Hakija on esittänyt virheellisesti, että lähin kalankasvattamo olisi 20 kilometrin päässä. Lähin kalankasvattamo on Krookin salmessa viiden kilometrin päässä.

Hakija ilmeisesti antifouling-käsittelee sen kaikkien muidenkin laitosten verkkoaltaat Storstrømmenissä. Hakija on väittänyt, ettei ainetta pääse meriveden sekaan. Ympäröivä maa-alue on kuitenkin värjäytynyt aineesta, ja aine valuu sadevesien mukana vesistöön.

Yllä olevien seikkojen ja lain vaatimuksien johdosta laitos tulee siirtää pois sisäsaaristosta avomerelle. Laitoksen lupa on evättävä ja alasajo aloitettava välittömästi. Laitos on ylisuuri ja aiheuttanut merkittävää haittaa ja tuhoa vesistölle. Tämän vuoksi toimenpiteisiin tulisi ryhtyä välittömästi.

Hakijan on korvattava laitoksen aiheuttamat tuhot lähivesistöön sekä sen omistajille esimerkiksi runsailla luonnonkalan istutuksilla, kuten vesivoimalat tekevät.

Vuoden 2019 läpivirtaustutkimuksen klorofyllipitoisuuksissa nähdään, miten salmialueen voimakas virtaus pitää kapeimman alueen puhtaampana, ja levät kertyvät virtauksen katvealueisiin.

Päällyslevätutkimuksissa näkyvät kohonneiden ravinnepitoisuuksien haitalliset vaikutukset. Muistutuksissa sekä asianosaisten kuulemisissa on esiin noussut toistuvasti huoli lisääntyneistä rihmaleivistä.

Hyvällä veden vaihtuvuudella ei ole juurikaan tekemistä alueen veden laadun kanssa, joka on tyydyttävä ja joissain yksittäisissä mittauksissa kriittisten mittareiden osalta enää välttävä.

Pohjan happitilanne on voimakkaasti heikentynyt ja luokitellaan välttäväksi–tyydyttäväksi.

Tutkimusohjelma on puutteellinen. Pakinaisten ja Seilin verrokkimittauspisteet eivät ole kelvollisia tai verrannollisia tähän sijaintiin. Asiassa tulisi tarkastella pidempää trendiä alkaen jo ajalta ennen nykyisen laitoksen perustamista. Näytteenotto-ohjelmista puuttuu makrofyttilinjat, joita suositellaan uudessa Kalankasvatuksen vesiensuojeluohjeessa. Myös automaattimittareita ja kaukokartoitusta voitaisiin kalankasvatuksen ympäristönsuojeluohjeen mukaisesti vaatia. Jos lupa myönnetään, tulee makrofyttilinjat ja nämä uudet paremmat näytteenottomenetelmät sisällyttää lupaehtoihin. On ongelmallista, että velvoitetutkimusohjelma tulee aluehallintoviraston hyväksyttäväksi vasta luvan myöntämisen jälkeen.

Laitoksen välittömällä vaikutusalueella on useita riuttoja, ja niillä on ollut nähtävissä selkeitä merkkejä lisääntyneestä päällysleväkasvustosta ja sitä kautta rakkohaurun vähenemistä. Osalta laitosta lähinnä olevilta riutoilta rakkohauru puuttuu täysin. Myös putkilokasveja on runsaasti alueilla, joilla on myös rakkohaurua.

Tutkimuksissa on havaittu, että kalankasvutuslaitosten läheisyydessä näkyy merkittäviä vaikutuksia 8 km² alueella (Nordvag & Johansson 2002).

Itämeren veden laatu on keskeinen rannikkoluontotyyppien tilan kannalta. Meren rehevöityminen on vaikuttanut voimakkaasti moniin maarannan luontotyypeihin (Kontula & Raunio 2018, s. 72). Laitoksen olemassaolo ja jatkoluvittaminen on voimakkaasti ristiriidassa Svartholmenin luonnonsuojelualueen tavoitteiden kanssa.

Kansallinen vesiviljelyn sijainninhjaussuunnitelma on poliittisesti motivoitunut selvitys, jonka lähtökohtana on vesiviljelyn säilyttäminen ja lisääminen Suomessa.

Laki velvoittaa huomioimaan lupaharkinnassa BAT- ja BEP -käytänteet.

Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimenpideohjelman tavoitteena on toiminnan keskittäminen avoimmille alueille. Laitos sijaitsee välisaaristossa, joka ei ole avoin alue.

Aluehallintoviraston perusteluista ei käy ilmi, miten lupaprosessissa on huomioitu merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelman vuosiksi 2022–2027 mukaiset kalankasvatuksen toimenpiteet.

Aluehallintovirasto ei ole käsitellyt vesipuitedirektiiviin liittyviä oikeustapauksia, joissa oleellisena perusteena on vesipuitedirektiivin sitovuus hyvän tilan tavoittelussa sekä toiminnan kieltäminen, jos se uhkaa yhdenkin laatutekijän huonontumista. Lisäksi toiminnan luvituksessa tulisi arvioida toiminnan koko elinkaaren päästöjä, ekologisen tilan kehittymistä ja huomioida varovaisuusperiaate.

Päästömääriä ei voi pitää vähäisinä, ja suurin osa ravinteista jää jollain muotoa vesiekosysteemiin pitkiksi ajoiksi. Laitoksen sijainti aivan vesimuodostuman (Rymättylän ja Houtskarlin välinen saaristo) etelälaidalla aiheuttaa sen, että

käytännössä päävirtaussuunnan mukaisesti laitoksen päästöt vaikuttavat koko alueeseen ja merkittävästi estävät osaltaan kyseisen vesimuodostuman pintavesien tilan paranemista ja hyvän tilan saavuttamista.

On todennäköistä, että alueen luokitus tulee tipahtamaan seurantakauden aikana (2027 asti) välttävään luokkaan rehevöitymisen seurauksena, koska yhdenkin seurattavan mittarin tipahtaminen alempaan luokkaan tiputtaa veden laadun sinne kokonaisuudessaan.

Oikeuskäytännön mukaisesti laitokselle ei tulisi myöntää toimintalupaa kyseisellä sijainnilla.

Vesilain mukaisen luvan myöntämisen edellytyksiä koskevia etuja ja menetyksiä ei ole kvantifioitu tai perusteltu aluehallintoviraston päätöksessä.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Valittajat ovat toimittaneet lisäselvitystä.

Hallinto-oikeus on tiedottanut valituksesta julkisella kuulutuksella. Tieto kuulutuksesta on julkaistu Paraisten kaupungissa.

Etelä-Suomen aluehallintovirastolta on pyydetty lausunto valituksista. *Hallinto-oikeus* on varannut Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Paraisten kaupungille, Paraisten kaupungin ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisille, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle, Liikenne- ja viestintävirastolle (Traficom) ja Väylävirastolle tilaisuuden vastineen antamiseen valituksesta.

_____ ovat antaneet vastineen.

_____ on antanut vastineen.

Paraisten kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta on antanut vastineen.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on lausunnossaan esittänyt muun muassa, että päätösdokumentin kohdassa ”Vastaukset lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin vaatimuksiin” on otettu esiin sellaisia aluehallintoviraston näkemyksen mukaan keskeisimpiä seikkoja, joita ei ole samalla tarkkuudella käsitelty luparatkaisun perusteluissa, mutta ei ole yksityiskohtaisesti käyty läpi jokaista muistutusta.

Aluehallintovirasto ei ole pitänyt uutta vedenlaadun tarkkailupisteen sijoittamista laitoksen koillispuolelle alueen virtausolosuhteet ja veden vaihtuminen huomioiden tarpeellisenä. Hakija on kuitenkin 5.10.2023 toimittamassaan päivitetystä tarkkailusuunnitelmassa itse lisännyt yhden näytteenottopisteen kasvatusalueen koillispuolelle Tallholmenin edustalle kesästä 2024 alkaen.

Koska toiminta edellyttää käyttöoikeutta tarvittavaan alueeseen, luvan voimassaolon perusteluissa on todettu, ettei toimintaa voida jatkaa, mikäli vuokrasopimusta ei jatketa. Luvan määräaikaisuus ja määräaikaisuuden pituus määräytyvät kuitenkin toiminnan päästöjen ja niiden vaikutusten kautta.

Poiketen kohteen aiemmasta ympäristöluvasta luparatkaisussa ei ole asetettu aikarajaa, jolloin verkkoaltaiden siirron talvisäilytykseen tulee tapahtua. Talvisäilytyksessä kaloja ruokitaan vain niiden elintoimintojen ylläpitämiseksi, joten kalojen talvisäilytys kuormittaa ympäristöä vain vähän. Kasvatuspaikalla tapahtuvan toiminnan kokonaiskuormitusta säätelevät lupamääräyksessä 5 asetetut rajat rehun ravinnemäärille. Hankkeen ympäristövaikutukset eivät kasva, vaikka verkkokasseja säilytettäisiin syksyisin alueella pidempään.

Valituksessa on todettu aluehallintoviraston tulkitsevan veden laadun tarkkailuraportteja erikoisen valikoiden ja puutteellisesti. Erityisesti on tuotu esiin, ettei päällystetutkimuksia ole käsitelty perusteluissa lainkaan. Laitoksen tarkkailuohjelman mukaan päällystetut ovat kuuluneet tutkimusohjelmaan vuonna 2022 ja tätä edellisen kerran vuonna 2015. Vuoden 2022 tutkimuksia ei ollut tehty / tulokset eivät ole olleet aluehallintoviraston käytettävissä lupaharkintaa tehdessä. Vuoden 2015 tulokset on lyhyesti esitetty päätöksen kertoelmaosassa, ja ne on siten myös otettu huomioon lupaharkinnassa.

Vesiviljelyn sijainninohjaussuunnitelma on otettu lupaharkinnassa huomioon yhtenä asiaa koskevana selvityksenä. Sijainninohjaussuunnitelma ei ole oikeudellisesti sitova asiakirja eikä suoraan vaikuta tehtyyn luparatkaisuun.

Valituksessa on kritisoitu, ettei vesilain mukaisten lupaedellytysten intressivertailussa mainittuja yksityisiä ja yleisiä etuja ja menetyksiä ei ole kvantifioitu tai yritetty perustella. Vesilain mukainen lupa koskee rakenteiden sijoittamista alueelle, ei itse kalankasvatustoimintaa.

Rakenteiden sijoittaminen on edellytys kalankasvatustoiminnan harjoittamiselle, joten siitä on hakijalle merkittävää taloudellista hyötyä. Hakijan ja vesialueen omistajan välillä on vuokrasopimus alueen käytöstä kalankasvatustoimintaan, joten aluehallintovirasto on katsonut, ettei altain sijoittamisesta aiheudu menetyksiä vesialueen omistajalle. Altain sijoittaminen alueelle voi aiheuttaa vähäisiä menetyksiä alueen muille käyttäjille, kun altain sijoitusalue ei voida käyttää esimerkiksi veneliikenteeseen. Altaat eivät kuitenkaan estä kulkua alueella tai aiheuta muuta merkittävää haittaa. Kuten lupaedellytysten perusteluissa on mainittu, kasvattamon lähellä kulkee vesiliikenteen väylä ja pohjoispuolella lossiliikennettä. Luvassa on annettu määräys laitoksen merkitsemisestä. Aluehallintovirasto on päätöksessään arvioinut, että toiminnasta ei aiheudu haittaa muulle vesiliikenteelle tai kalastukselle. Siten aluehallintovirasto on arvioinut yksityiselle edulle saatavan hyödyn huomattavaksi verrattuna vesilain mukaisesta hankkeesta aiheutuviin menetyksiin.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on vastineessaan esittänyt, että viraston suorittamilla määräaikaistarkastuskäynneillä ei ole havaittu värjäytymiä kylvetysalueella. ELY-keskuksella ei ole ollut epäilyjä antifouling-aineiden valumisesta vesistöön.

Paraisten kaupungin terveydensuojeluviranomainen, Väylävirasto ja Liikenne- ja viestintävirasto Traficom ovat ilmoittaneet, että ne eivät anna vastinetta.

Heimon Kala Oy on vastineessaan esittänyt muun ohella, että valitus tulee hylätä perusteettomana.

Hankkeen kokoluokka suhteessa sijaintipaikan vesistön avoimuuteen on niin pieni, ettei kasvattamon aiheuttaman ravinnekuormituksen pitoisuus pääse nousemaan. Ravinnekuormituksen ei ole mallinuksissa todettu voivan nousta sellaiselle merkittävälle tasolle, jolla voisi olla havaittavia vaikutuksia lähialueen vedenlaatuun tai pidemmällä aikavälillä ekosysteemin tilaan. Hanke ei vaaranna minkään yksittäisen tilaluokittelun laatutekijän luokitusta, eikä estä tai heikennä vesimuodostumalle osoitettujen vesienhoitotoimenpiteiden tehokkuutta vesimuodostuman saattamiseen hyvään tilaan.

Makrofytytien eli putkilokasvien ja makrolevien, kuten rakkohaurun ja punalevien, esiintymisen osalta aluetta on arvioitu muun muassa Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämän Vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventointiohjelman (VELMU) aineistojen perusteella. Storströmmenin alue on kattavasti kartoitettu VELMU-ohjelman luontotyyppien esiintymismallien pohjalta sekä tarkentaen ja varmistaen vedenalaisilla kenttätutkimuksilla (drop-videot ja sukelluslinjat). Näiden tutkimusten perusteella alueella ei esiinny sellaisia merkittäviä rakkohaurun, punalevän tai putkilokasvien esiintymiä, joiden voitaisiin katsoa edustavan joko riuttaluontotyyppijä (haurupohjat tai punaleväpohjat) tai pehmeän pohjan luontotyyppijä (meriajokaspohjat tai näkinpartaispohjat). Sopivilla paikoilla rannoilla ja matalikoilla todennäköisesti esiintyy pieniä määriä makrofytyttejä, mutta ranta on muodoltaan liian jyrkkä ja lajeille sopiva alue liian kapea luontotyyppien kriteerit täyttävien kokonaisten elinympäristöjen esiintymiseen.

Yhtiö on pitkäjänteisesti osallistunut kalankasvatuksen menetelmien ja rehujen kehittämistyöhön, ja ruokinnassa käytetään moderneja, matalafosforisia rehuja, joiden raaka-aineet ja koostumus on suunniteltu veteen päätyvien liukoisten ravinteiden minimoimiseen. Typen osalta rehujen ravinnepitoisuus on jo lähellä sitä fysiologista minimiä, jonka kasvatettavat kalat tarvitsevat pysyäkseen terveinä.

Maatalouden ravinnekuormitus on 87 % Saaristomereen päätyvästä ihmisperäisestä ravinnekuormituksesta ja 68 % tyyppikuormituksesta. Kalankasvatus, joka myös on yhteiskunnalle välttämätöntä ruoantuotantopalvelua, muodostaa 4 % Saaristomeren ihmisperäisestä fosforikuormituksesta ja 2 % tyyppikuormituksesta. Kalankasvatuksen rehun kulutus suhteessa tuotetun kalan määrään (lisäkasvuun) on 1980-luvun tasosta vähentynyt 47 %, ravinnekuormitus on vähentynyt typen osalta 70 % ja

fosforin osalta 76 %. Toisin kuin kalankasvatuksen tapauksessa, maatalouden aiheuttamaa kuormitusta ei ole tehokkaasti pystytty vähentämään merkittävästi suhteessa tuotantoon.

Uudella merienhoidon toimenpidekaudella (2022–2027) kalankasvatuksen kokonaiskuormitus fosforin osalta on tippunut 40 % edelliseen toimenpidekauteen (2016–2021) verrattuna 40 tonnista 24 tonniin ja typen osalta 21 % 320 tonnista 250 tonniin.

Ravinnekuormituksen vaikutus ympäristöön ja vesistöjen tilaan riippuu paitsi kuormituksen aiheuttaman päästön suuruudesta myös sen kohdealueen herkkyydestä. Maatalouden aiheuttama ravinnekuormitus kohdistuu hajakuormituksena merien rannikkoalueille, joissa laimentumisolosuhteet ovat epäedullisemmat. Samanaikaisesti kalankasvatuksen ravinnekuormituksesta syntyvät vaikutukset ympäristöön ovat pienentyneet merkittävästi sekä absoluuttisesti että suhteessa tuotantoon ja toimintaa on siirretty sellaisiin sijainteihin, joissa on parempi veden vaihtuvuus. Nyt kyseessä oleva hanke on osa kehitystä, jossa kasvatusta pyritään sijoittamaan entistä avoimemmille sijainneille, siten merkittävästi minimoiden haitallisia vaikutuksia ympäristölle.

Asukkaiden havaitsema negatiivinen kehitys vedenlaadussa erityisesti rannoilla on osa laajempaa Saaristomeren tilakehitystä, joka johtuu erityisesti Itämereen kertyneestä historiallisesta kuormituksesta, siitä seuranneesta sisäisestä kuormituksesta ja edelleen jatkuvasta hajakuormituksesta, jonka pääasiallinen lähde on tutkimusten mukaan maatalous.

Itämereen päätyvää pistekuormitusta, johon kalankasvatus kuuluu, on onnistuttu merkittävästi vähentämään. Tämän seurauksena veden tilassa on havaittu viime aikoina myös positiivista kehitystä, kuten hankkeen kohdevesimuodostumassa edelliseltä luokittelukaudelta välttävästä tyydyttävään kohentunut kasviplanktonin kokonaisbiomassa.

Krookin salmessa vesiteitse noin viiden kilometrin etäisyydellä on lähin kalanviljelylaitos, joka on mukana samassa vesistötarkkailuohjelmassa kuin hakijan laitos.

Valittajat ovat vastaselityksessään esittäneet muun ohella, että hakija on jättänyt huomiotta meriluontotyyppien riutta-aineiston, joka perustuu GTK:n aineistoihin ja edustaa hyvin luotettavaa, syvyystietoihin perustuvaa, mallinnusta riutoista. Nämä riutta-alueet käyvät hyvin yksiin alueella todellisestikin sijaitseviin riuttoihin, joita on huomattavan paljon.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Sovelletut säännökset

Ympäristönsuojelulain 11 §:n 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä.

Saman pykälän 2 momentin mukaan toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon toiminnan 1) luonne, kesto, ajankohta ja vaikutusten merkittävyys sekä pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski, 2) vaikutusalueen herkkyyys ympäristön pilaantumiselle, 3) merkitys elinympäristön terveellisyyden, ja viihtyisyyden kannalta, 4) sijoituspaikan ja vaikutusalueen nykyinen ja oikeusvaikutteisen kaavan osoittama käyttötarkoitus ja 5) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.

Ympäristönsuojelulain 20 §:n 1) kohdan mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on periaatteena, että menetellään toiminnan laadun edellyttämällä huolellisuudella ja varovaisuudella ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä otetaan huomioon toiminnan aiheuttaman pilaantumisen vaaran todennäköisyys, onnettomuusriski sekä mahdollisuudet onnettomuuksien estämiseen ja niiden vaikutusten rajoittamiseen (varovaisuus- ja huolellisuusperiaate).

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on tutkittava ympäristöluvan myöntämisen edellytykset ja otettava huomioon asiassa annetut lausunnot ja tehdyt muistutukset ja mielipiteet. Lupaviranomaisen on muutoinkin otettava huomioon, mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi säädetään.

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää tämän lain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n 2 ja 5 kohtien mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa tai eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan ympäristön pilaantumisella tarkoitetaan sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa a) terveyshaittaa, b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille, c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista, d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä, e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä, f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle tai g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

Ympäristönsuojelulain 51 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun seurauksen merkittävyyttä arvioitaessa otettava huomioon, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa tai merenhoitosuunnitelmassa esitetään toiminnan vaikutusalueen vesien ja meriympäristön tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset 1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista, 2) maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä, 3) jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä, 4) toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa, 5) toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista, 6) muista toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Saman pykälän 2 momentin mukaan, jos 1 momentin mukaisilla määräyksillä muussa kuin teollisessa toiminnassa tai energiantuotannossa ei toiminnan luonteesta johtuen voida riittävästi ehkäistä tai vähentää ympäristöhaittoja, voidaan luvassa antaa tarpeelliset määräykset tuotantomäärästä, -energiasta tai tuotannossa käytettävästä ravinnosta.

Saman pykälän 3 momentin mukaan lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet. Päästöraja-arvoa sekä päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevien lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Lupamääräyksissä ei kuitenkaan saa velvoittaa käyttämään vain tiettyä tekniikkaa. Lisäksi on tarpeen mukaan otettava huomioon energian ja materiaalien käytön tehokkuus sekä varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niiden seurausten rajoittamiseen.

Ympäristönsuojelulain 125 §:n mukaan myöntäessään ympäristöluvan lupaviranomaisen on samalla, jollei 126 §:stä muuta johdu, määrättävä toiminnasta johtuvasta vesistön pilaantumisesta aiheutuvat vahingot korvattaviksi.

Asiassa saatu selvitys

Toiminta

Storströmmenin kalankasvatuslaitos sijaitsee Paraisten kaupungissa Korppoon ja Nauvon saarten välisessä salmessa kiinteistöllä 445-651-1-30.

Storströmmenin laitoksen voimassa olevan ympäristöluvan (Etelä-Suomen aluehallintovirasto 21.5.2014 nro 75/2014/2) mukaan vuosittain käytettävä rehu saa sisältää enintään 1 400 kg fosforia ja 10 000 kg typpeä.

Lisäksi Heimon Kala Oy:llä on Etelä-Suomen aluehallintoviraston myöntämä ympäristölupa 19.12.2014 nro 240/2014/2 kalojen kasvattamiselle Hupaniityn laitoksella Kustavin kunnassa, jota Vaasan hallinto-oikeus on muuttanut päätöksellään 1.7.2016 nro 16/0348. Luvan mukaan kalankasvatukseen vuosittain käytettävä rehu saa sisältää enintään 360 kg fosforia ja enintään 2 700 kg typpeä.

Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa Heimon Kala Oy on hakenut lupaa Korppoon Storströmmenissä sijaitsevan kalankasvatuslaitoksen toiminnan jatkamiselle ja Kustavin Hupaniityssä sijaitsevan kalankasvatuslaitoksen tuotannon yhdistämistä Korppoon laitokseen. Hakemuksen mukaan rehun sisältämä fosforimäärä olisi 1 600 kg ja typpimäärä 12 700 kg vuodessa. Kokonaisfosforin kuormitus olisi 748 kg vuodessa ja kokonaistypen kuormitus 7 285 kg vuodessa.

Aluehallintovirasto on hylännyt hakemuksen siltä osin kuin siinä on esitetty kuormituksen lisäämistä ja Hupaniityn laitoksen siirtämistä Korppoon Storströmmenin laitoksen yhteyteen. Lupa on myönnetty toiminnalle, jossa kalojen ruokintaan käytettävä rehu saa sisältää enintään 1 200 kg fosforia ja enintään 10 000 kg typpeä vuodessa.

Kuormitus

Storströmmenin laitoksen vuosien 2016–2020 keskimääräinen vuosittainen lisäkasvu on ollut 161 000 kg, rehun sisältämä fosforimäärä 1 120 kg, rehun sisältämä typpimäärä 9 680 kg, fosforipäästö 477 kg ja typpipäästö 5 250 kg.

Vuosien 1990–2020 aikana kalankasvatuksen määrä Korppoon ja Nauvon välisessä salmessa on kasvanut ja samaan aikaan ravinnekuormituksen määrä on vähentynyt. Kasvatettu kalamäärä on ollut suurimmillaan, mutta fosforikuormitus pienimmillään viimeisen viiden vuoden aikana. Typpikuormitus on ollut pienimmillään vuosina 2000 ja 2020.

Ympäristö

Storströmmenin salmi yhdistää välisaariston ulkosaaristoon. Laitokselta on matkaa ulkosaaristoon noin seitsemän kilometriä. Salmialueen rannat ovat jyrkkiä, ja vesi syvenee nopeasti noin 20 metriin. Salmen keskiosissa veden syvyys on 40–60 metriä. Veden syvyys laitosalueella on 30 metriä. Salmessa on voimakas virtaus, ja veden vaihtuvuus alueella on hyvä.

Laitoksen pohjoispuolella kulkee Nauvon ja Korppoon välinen lauttareitti. Lähimmät asuinkiinteistöt sijaitseva kasvattamolta noin 500 metriä pohjoiseen, alueella josta ei ole näköyhteyttä kasvattamon alueelle. Laitoksen lähialueella on merkittävästi matkailutoimintaa ja jonkin verran teollisuutta, kuten telakkatoimintaa.

Laitosalueelta vajaan kilometrin etäisyydellä kaakkoon Rönngrundetin saarella sijaitsee Svartholmenin luonnonsuojelualue (ESA300242). Sen suuremmat osat ovat noin puolentoista kilometrin päässä sijaitsevassa Svartholmenin saarella.

Hakemuksen mukaan kasvattamon välittömässä läheisyydessä ei ole riuttoja ja alueella esiintyy niukasti rakkohaurua. Lähellä ei sijaitse merkittäviä luonnonkalojen kutualueita. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen hakemuksesta antaman lausunnon mukaan alue ei sovellu suuren syvyyden vuoksi valosta riippuvaisille riutta- tai putkilokasviyhteisöille.

Vesien- ja merenhoito

Storströmmenin kalankasvatuslaitos sijaitsee vesimuodostumassa Rymättylän ja Houtskarın välinen saaristo. Vesimuodostuman pinta-ala on 42 717 ha, sen pintavesityypiksi on tyypitelty lounainen välisaaristo ja sen ekologinen tila on ollut tyydyttävä vesienhoidon kausilla 1–3.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen hakemuksesta antaman lausunnon mukaan Rymättylän ja Houtskarın välisen saariston a-klorofyllipitoisuus oli uusimmassa ekologisessa luokituksessa 4,8 µg/l, joka vastaa ekologisessa luokittelussa tyydyttävää tilaa. Klorofyllipitoisuus perustuu laajaan aineistoon, ja se on kasvanut edellisestä luokituksesta (2006–2012), jolloin se oli 3,8 µg/l. Lounaisen välisaariston hyvän tilan luokkaraja klorofyllipitoisuuden osalta on 2,5 µg/l. Storströmmenin tila on kuitenkin hiukan parempi kuin koko Rymättylän ja Houtskarın välisen saariston vesimuodostuman tila, sillä esimerkiksi havaintoaseman Korp 481 Lohilax 1 klorofyllipitoisuuden keskiarvo luokittelukauden ajanjaksolla (2012–2017) oli 3,5 µg/l.

Rymättylän ja Houtskarın välisen saariston pohjaeläinten ekologinen tila on pysynyt hyvänä viimeisimmän ekologisen luokituksen mukaan.

Vesimuodostuman kokonaisfosforipitoisuus oli uusimmassa luokittelussa 20,6 µg/l, ja kokonaistyyppipitoisuus 354 µg/l, mitkä molemmat vastaavat ekologisessa luokittelussa tyydyttävää tilaa. Lounaisen välisaariston rannikkovesityypin vesimuodostumassa kokonaisfosforipitoisuuden hyvän tilan raja on 20 µg/l ja kokonaistyyppipitoisuuden hyvän tilan raja 310 µg/l.

Rymättylän ja Houtskarın välisen saariston näkösyvyys oli 2,5 metriä, ja se vastaa välttävää tilaa. Lounaisen välisaariston rannikkovesityypissä näkösyvyyden hyvän tilan raja on 4,6 metriä. Storströmmenissä havaintoasemalla Korp 481 Lohilax 1 näkösyvyyden keskiarvo luokittelukauden ajanjaksolla (2012–2017) oli 3,73 metriä.

Ympäristöhallinnon avoimesta tietojärjestelmästä saatavien tietojen mukaan kolmannella kaudella Rymättylän ja Houtskarın välisen saariston vesimuodostumaan aiheutuu merkittävää painetta yhdessä muiden kuormitustekijöiden kanssa yhdyskuntien jätevesien ja vesiviljelyn/kalankasvatuksen pistekuormituksesta, maatalouden ja haja- ja

loma-asutuksen jätevesien hajakuormituksesta sekä sisäisestä kuormituksesta tai muusta rehevöitymisestä.

Rymättylän ja Houtskarin välisen saariston määrääikää vesimuodostuman hyvän ekologisen tilan saavuttamiselle on luonnonolosuhteiden ylivoimaisuuden vuoksi pidennetty vuoden 2027 jälkeiseen ajankohtaan.

Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimenpideohjelman vuosille 2022–2027 mukaan ravinnekuormituksen vähennystarve rannikkovesissä on huomattava. Toimenpideohjelman mukaan kalankasvatuksen vesiensuojelun tehostamistarvetta tulee arvioida erityisesti niillä alueilla, joilla ekologinen tila on hyvää huonompi tai tila uhkaa heikentyä kalankasvatuksen kuormituksen johdosta ja joilla vesistön tilaa voidaan parantaa kalankasvatuksen kuormituksen alentamisella. Kalankasvatuksen toimenpiteinä esitetään verkkokassilaitosten vesiensuojelun tehostamisen tarpeen arviointia lupien tarkistamisen yhteydessä sekä koulutusta ja neuvontaa. Ohjauskeinoina esitetään kalankasvatuslaitosten sijainninohjaussuunnitelman päivittäminen ja sen käyttöönoton edistäminen, Suomen rannikon oloihin soveltuvan avomeritekniikan ja toimintatapojen kehittäminen, päivitetyn kalankasvatuksen ympäristösuojeluohjeen käyttöönoton edistäminen, kalankasvattamoilla käytettävien rehujen ja ruokintamenetelmien kehittäminen sekä kalojen hyvän hoidon edistäminen, maaomaloitosten lietteenpoiston ja jätevesien käsittelymenetelmien selvittäminen pilottitutkimuksin, kiertovesikasvatuksen toimintaedellytyksien kehittäminen, Itämeren kalasta ja Itämeren alueella kasvatetusta kasviraaka-aineesta valmistetun rehun käytön edistäminen sekä ravinteiden kierrättämisen ja ravinteiden poiston käytön selvittäminen muuta vesiensuojelua täydentävänä keinona.

Merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelma 2016–2021 mukaan kalankasvatukselle keskeisiä toimenpiteitä ovat sijainninohjaussuunnitelman toteutumisen ja kalankasvatuksen ympäristösuojeluohjeen käyttöönoton edistäminen sekä Suomen rannikon oloihin soveltuvan avomeritekniikan, rehujen ja ruokintamenetelmien kehittäminen, vesiensuojelua edistävien laitostyyppien ja jätevesien käsittelymenetelmien kehittäminen sekä ravinteiden kierrättämisen ja ravinteiden poiston edistäminen.

Sijainninohjaus

Storströmmenin laitos sijaitsee alueella, joka on kansallisessa vesiviljelyn sijainninohjaussuunnitelmassa merkitty kalankasvatuksen keskittämispaikaksi ja jonne voidaan sijoittaa laitos, jonka vuosittainen lisäkasvu on 200–400 tonnia.

Vaikutustarkkailu

Storströmmenin laitoksen vaikutustarkkailu on toteutettu Varsinais-Suomen ELY-keskuksen 24.9.2018 hyväksymän Nauvo-Korppoon välisen merialueen yhteistarkkailuohjelman mukaisesti yhdessä Haverön Lohi Oy:n kanssa. Tarkkailuohjelma on sisältänyt vuosina 2018–2023 veden laadun tutkimuksen elo-syyskuussa ja lisäksi vuosina 2020 ja 2023 vedenlaadun tutkimuksen

heinäkuussa, vuonna 2018 pohjaeläintutkimuksen, vuonna 2019 läpivirtauskartoituksen, vuonna 2021 suppean pohjaeläintutkimuksen ja vuonna 2022 päällyslievätutkimuksen.

Hakemukseen liitettyjen tarkkailuraporttien mukaan Storströmmenin laitoksen lähialueella havaintopaikoilla 481, 482B, 483 heinä–elokuussa vuosina 2015–2020 pintaveden fosforipitoisuudet ovat olleet välillä 13–37 µg/l, a-klorofyllipitoisuudet välillä 1,6–5,9 µg/l ja vuosina 2018–2020 typpipitoisuudet ovat olleet välillä 250–380 µg/l. Happikylläisyys pohjan lähellä elokuussa samoilla havaintopaikoilla vuosina 2015–2020 on ollut välillä 53–72 %.

Storströmmenin laitoksen lähialueella veden rehevyys on pääosin vastannut muun salmialueen rehevyyttä. Elokuussa 2020 fosforipitoisuus oli selvästi suurin laitoksen pohjoispuolella havaintopaikalla 481. Myös typpipitoisuus oli elokuussa suurin havaintopaikalla 481, mutta pitoisuuserot olivat pieniä. Vuonna 2020 pintaveden fosforipitoisuudet olivat keskimäärin 7 % suurempia kuin heinä–elokuun pitoisuudet vuosina 2010–2019 keskimäärin. Havaintopaikan 481 pitoisuus oli lähes 20 % tavallista suurempi.

Vuonna 2019 alueelle tehtiin läpivirtaustutkimus, jossa alukseen asennetulla jatkuvasti mittaavalla laitteistolla kartoitettiin sekä hankealueelta että laajalta vertailualueelta muun muassa nitraattityppipitoisuutta, a-klorofylliä, kiintoainetta ja suolaisuutta pintavedessä. Tutkimuksessa nitraattitypen pitoisuus oli erittäin alhainen suurimmassa osassa tutkittua aluetta. Laitoksen vaikutus ei näkynyt mittauksissa millään muuttujalla.

Vuoden 2020 kasviplanktonin biomassan ja koostumuksen tutkimuksissa kasviplanktonin biomassa oli Storströmmenin laitosalueella sekä heinä– että elokuussa alhaisempi kuin vertailualueella.

Vuonna 2015 tehdyssä päällyslievätutkimuksessa sekä jaksolla I (30.6.–16.7.2015) että II (16.–30.7.2015) klorofyllipitoisuudet olivat suurimmat havaintopaikoilla, jotka sijaitsivat Storströmmenin laitoksen lähistöllä sen molemmilla puolilla. Pitoisuudet olivat kaikilla havaintopaikoilla selvästi suurempia ensimmäisellä jaksolla. Ensimmäisen jakson suurin pitoisuus havaittiin Storströmmenin laitoksen eteläpuolella 350 metrin etäisyydellä sijaitsevalla pisteellä 24A. Toisella jaksolla laitoksen lähialueen havaintopaikkojen väliset pitoisuuserot olivat huomattavasti ensimmäistä jaksoa pienempiä.

Laitoksen kohdalla pohja on jyrkästi viettävä, epätasainen ja laadultaan vaihteleva. Pohjalla on sekaisin kovia ja pehmeitä alueita.

Vuonna 2018 laitokselta noin 700–1 500 metrin etäisyydellä sijaitsevilla asemilla pohjien tila luokiteltiin puoliterve/puolilikaantuneeksi.

Vuonna 2018 Storströmmenin laitoksen lähellä sijaitsevalla asemalla H pohjan tila oli puolilikaantunut, kuten vuonna 2014. Asemalla esiintyi runsaasti erittäin tolerantteja tai tolerantteja harva- ja monisukamatoja sekä myös

sinisimpukoita ja suippokotiloita. Vuoteen 2014 verrattuna tolerantin suippokotilon määrä oli selvästi laskenut ja herkkiin lajeihin kuuluvan puoliterveen pohjan tyyppilajin liejukatkan (*Corophium volutator*) määrä selvästi noussut.

Vuosien 2018 ja 2014 välillä Nauvo-Korppoon välisellä alueella pohjien tila oli pääosin pysynyt samana.

Vuonna 2018 laitoksen lähellä sijaitsevilla pohjaeläinasemilla BBI-indeksin mukainen luokka oli erinomainen.

Oikeudellinen arviointi

Aluehallintoviraston päätöksessä rehun fosforimäärää on hieman vähennetty voimassa olevaan lupapäätökseen verrattuna ja typpimäärä on sama kuin voimassa olevassa luvassa. Valituksenalaisen päätöksen mukaisen toiminnan laskennalliset päästöt ovat samalla tasolla kuin Storstrømmenin laitoksen toteutuneet päästöt ovat olleet, ja päätöksen mukainen toiminta ei lisää merialueen kuormitusta aikaisempaan verrattuna.

Asiassa saadun selvityksen mukaan laitoksen lähialueen tila ei ole heikompi kuin vesimuodostuman tila laajemmin, eikä Storstrømmenin laitoksen päästöjen ei ole havaittu heikentäneen laitosta ympäröivän merialueen tilaa laitoksen läheisyydessä sijaitsevien yksittäisiä tarkkailuhavaintoja lukuun ottamatta. Meriveden näkösyvyys on ollut laitoksen lähialueella viime vuosina parempi kuin muualla vesimuodostumassa. Tarkkailuraporttien mukaan pohjan läheisen veden happitilanne laitoksen lähialueella ei ole ollut heikompi kuin muualla salmialueella. Laitoksen päästöistä aiheutuneita haitallisia vedenlaatuvaikutuksia ei ole myöskään nähtävissä valituksen liitteinä toimitetuissa Storstrømmenin salmen itä- ja länsiosista otettujen näytteiden vesianalyysituloksissa. Se, että yksittäisen vuoden päällyslevätutkimus on viitannut rehevöitymisen lisääntymiseen laitoksen lähialueella tai että veden laatu on heikompi salmen katvealueilla veden heikomman vaihtuvuuden takia, ei anna aihetta arvioida asiaa toisin.

Hallinto-oikeus toteaa, että vesimuodostuman ekologinen tila arvioidaan kokonaistilana vesimuodostuman edustavilta paikoilta kerättävään havaintoaineistoon perustuen. Ainoastaan pienessä osassa vesimuodostumaa, kuten tässä tapauksessa laitoksen lähialueella, ilmeneviä vähäisiä vedenlaatumuutoksia ei voida pitää vesimuodostuman tilaa heikentävinä tekijöinä. Valituksenalaisessa päätöksessä on otettu riittävällä tavalla huomioon vesien- ja merenhoitosuunnitelmat. Valituksenalaisen päätöksen mukainen toiminta ei vaaranna vesienhoito- ja merenhoitosuunnitelmissa esitettyjen tavoitteiden toteutumista.

Sen osalta, että valituksessa on esitetty, että aluehallintovirasto ei ole ottanut huomioon asiassa annettuja muistutuksia, hallinto-oikeus toteaa, että aluehallintovirasto on hylännyt hakemuksen niiltä osin kuin on haettu toiminnan laajentamista. Päätöksen perusteluissa on käsitelty kattavasti

toiminnan vesistövaikutuksia ja vastattu keskeisiltä osin muistutuksissa esitettyyn.

Ympäristöluvassa ei voida määrätä käyttämään tiettyä menetelmää, kuten tietyn valmistajan rehua. Luvassa määrätty rehun sisältämä enimmäisravinnemäärä on riittävä ja toimialalla vakiintunut käytäntö päästöjen ja niiden vaikutusten rajoittamiseksi.

Kalojen säilytys alueella talvella ei lisää toiminnasta aiheutuvia päästöjä, koska luvassa rajoitetaan rehun vuosittaisia enimmäisravinnemääriä. Edelliseen lupakautta mahdollisesti pidempiaikainen talvisäilytys ei mahdollista päästöjen lisäämistä. Talvisäilytyksestä aiheutuvat vaikutukset ovat myös huomattavasti kasvatuksen aikaisia vaikutuksia lievempiä.

Hallinto-oikeus toteaa, että aluehallintoviraston päätöksellä ei ole myönnetty lupaa antifouling-aineiden käyttöön sijaintipaikalla. Valittajan antifouling-aineiden käytöstä esittämien hallintokantelun luonteisten väittämien tutkiminen ei kuulu hallinto-oikeuden toimivaltaan.

Hallinto-oikeus katsoo, että vaikutustarkkailu on ollut riittävän laajaa toiminnasta aiheutuvien päästöjen aiheuttamien vaikutusten selvilläoloa varten. Valituksenalaisen päätöksen mukaan päästöjen vaikutusten tarkkailua merialueen tilaan tulee jatkaa valvovan viranomaisen hyväksyttäväksi toimitettavaksi määrätyn tarkkailuohjelman mukaisesti. ELY-keskuksen päätökseen voi vaatia oikaisua. Hallinto-oikeus toteaa, että 24.9.2018 hyväksytyssä tarkkailuohjelmassa on esitetty, että tarkkailua jatketaan tarkkailujakson päättymisen jälkeen ohjelman mukaisen rytmityksen mukaisesti, mikäli muutostarvetta ei ole. Hallinto-oikeus katsoo, että merialueen tarkkailusta annettu määräys on riittävä, eikä luvassa ei ole tarpeen määrätä yksityiskohtaisemmin vaikutustarkkailun sisällöstä.

Saadun selvityksen mukaan laitoksen lähialueella ei ole riuttoja eikä syvyysolosuhteista johtuen muitakaan putkilokasville ja makroleville soveltuvia esiintymisalueita, joten lupahakemuksessa esitettyä tarkempi vesikasvillisuus selvitys ei ole ollut tarpeen luvanmyöntämisen edellytysten luotettavaa arviointia varten, eikä kasvillisuus seurannan määrääminen luvassa osaksi tarkkailua ole tarpeen.

Luvan mukaisella toiminnalla ei ole sanottavaa vaikutusta Svartholmenin luonnonsuojelualueen maaluontotyyppeihin.

Sijainninohjaussuunnitelman mukaan Storströmmenin alue soveltuu olosuhteiltaan hyvin valituksenalaisen päätöksen laajuiseen kalankasvatukseen. Vesiviljelyn kansallisella sijainninohjaussuunnitelmalla on tarkoitus ohjata kalankasvatuksen sijoittamista siihen soveltuvimmille alueille. Suunnitelma ja sen suositukset eivät ole oikeudellisesti sitovia, mutta ne voidaan yhdessä muiden asiaan vaikuttavien seikkojen kanssa ottaa huomioon, kun ympäristölupaharkinnassa arvioidaan laitoksen sijoituspaikkaa ympäristönsuojelulain 11 §:n mukaan.

Lähin muu kalankasvattamo on Haverön Lohi Oyn kasvattamo Krookin salmessa noin 5 km etäisyydellä, eikä sillä voida katsoa olevan yhteisvaikutuksia Storströmmenin kasvattamon kanssa.

Vesilain mukainen lupa koskee verkkoaltaiden pitämistä meressä. Yksityiselle edulle saatavaa hyötyä on aluehallintoviraston päätöksestä ilmenevästi pidettävä huomattavana verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin. Aluehallintoviraston arviota siitä, että toiminnasta ei aiheudu haittaa vesiliikenteelle tai kalastukselle on pidettävä oikeana.

Laitoksen päästöt muodostavat vain pienen osan merialueeseen kohdistuvasta kuormituksesta. Hallinto-oikeus katsoo, että toiminnan päästöistä ei saadun selvityksen perusteella ole aiheutunut korvattavaa haittaa. Havaitut vaikutukset ja sijainpaikan riittävän hyvät laimenemisolosuhteet huomion ottaen ennalta arvioiden korvattavaa tai kompensoimista edellyttävää haittaa ei aiheudu jatkossakaan.

Ympäristöministeriön julkaiseman Kalankasvatuksen ympäristönsuojeluohjeen (Ympäristöhallinnon ohjeita 1/2013) mukaan verkkoallaskasvatukseen ei ole saatavilla teknisesti ja taloudellisesti kustannustehokasta menetelmää veteen pääsevien ravinteiden talteen ottamiseksi. Ohje ei ole oikeudellisesti sitova, mutta sitä voidaan käyttää selvityksenä arvioitaessa luvan myöntämisen edellytyksiä. Verkkoallaskasvatuksen ympäristövaikutuksia voidaan oppaan mukaan vähentää ympäristönsuojelulain 4 §:n mukaisesti BEP-periaatteen mukaisesti siten, että noudatetaan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoituksenmukaisia ja kustannustehokkaita eri toimien yhdistelmiä, kuten työmenetelmiä sekä raaka-aine- ja polttoainevalintoja. Oppaassa mainittuja ympäristövaikutusten vähentämiskeinoja ovat muun muassa tuotannon mitoitus ja sijainnin ohjaus sijainninohjaussuunnitelmien kriteerejä käyttäen, mahdollisimman vähän kuormittavien rehujen käyttö, pyrkiminen mahdollisimman pieneen rehukertoimeen paikalliset ja hetkelliset olosuhteet huomioiden sekä vesialueen ravinteiden kierrättäminen.

Hallinto-oikeus katsoo, että luvan määräaikaisuus vastaa oikeuskäytäntöä ja mahdollistaa kalankasvatustoimialalla päästöjä vähentävien menetelmien kehittämisen huomioimisen mahdollisen uuden hakemuksen käsittelyssä. Luvan mukaisesti toteutettuna verkkoallaskasvatus sijaintipaikalla vastaa kalankasvatuksen nykyistä oikeuskäytäntöä.

Hallinto-oikeus katsoo, että aluehallintovirasto on voinut myöntää määräaikaisen luvan kalankasvatukseen Storströmmenin laitoksella valituksenalaisesta päätöksestä ilmenevin rajoituksin, kun otetaan huomioon siitä merialueella aiheutuvien päästöjen vaikutus sekä merialueesta vesienhoito- ja merenhoitosuunnitelmissa esitetty. Päätöstä ei ole syytä muuttaa valituksessa esitetyillä perusteilla.

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Paraisten kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Velvollisuus ilmoittaa päätöksestä

██████████ on viipymättä tämän päätöksen saatuaan ilmoitettava päätöksen tiedoksisaannista yhteisen kirjelmän allekirjoittaneille.

Ilmoitusvelvollinen on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 94 §, hallintolaki 56 § 2 mom ja 68 §).

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **13.6.2025**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden ylituomari Riikka Mäki, lainoppinut hallinto-oikeustuomari Pertti Piippo, tekniikan alan hallinto-oikeustuomari Lasse Käsälä sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Jaakko Tuhkanen. Asian on esitellyt notaari Sanna Eirtovaara.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu [REDACTED] oikeudenkäyntimaksu 270 euroa
*(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen
 oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)*

Jäljennös maksutta

Heimon Kala Oy

Paraisten kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Paraisten kaupungin terveydensuojeluviranomainen

Paraisten kaupunginhallitus

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
 Kalatalousviranomainen

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
 Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Etelä-Suomen aluehallintovirasto /
 Ympäristölupavastuualue

Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom)

Väylävirasto Meriväyläyksikkö

Suomen ympäristökeskus

[REDACTED]
 osoite: [REDACTED]
 [REDACTED]

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
 Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
 Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
 Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#